

ZAKON BR. 08/L-021**O SPOLJNOJ TRGOVINI**

Skupština Republike Kosova,

Na osnovu člana 65. (1.) Ustava Republike Kosovo,

usvaja:

ZAKON O SPOLJNOJ TRGOVINI**POGLAVLJE I
OPŠTE ODREDBE****Član 1
Svrha**

1. Cilj ovog zakona je da definiše opšte principe koji regulišu spoljnu trgovinu Republike Kosovo, u skladu sa najboljim međunarodnim praksama, sporazumima STO-a i zakonodavstvom Evropske unije.
2. Ovaj zakon utvrđuje opšta načela i pravila koja regulišu uvoz, izvoz i tranzit robe u Republici Kosovo i trgovinu sa inostranstvom u uslugama.

**Član 2
Delokrug**

1. Ovaj Zakon primenjuje se na sva fizička i pravna lica, javna preduzeća, robu, usluge i predmete koji su uključeni u spoljnu trgovinu u Republici Kosovo ili koji imaju uticaj unutar Republike Kosovo.
2. Svi aspekti prava intelektualne svojine koji se odnose na trgovinu biće regulisani odredbama odgovarajućih zakona koji uređuju zaštitu i sprovođenje prava u Republici Kosovo. Ovi zakoni treba da budu u skladu sa međunarodnim sporazumima koje je ratifikovala Republika Kosovo.

**Član 3
Definicija**

1. Za potrebe ovog Zakona, sledeći pojmovi i izrazi imaju sledeća značenja.
 - 1.1. **Antidampinška carina** - posebna obaveza koja je uvedena u svrhu balansiranja marže dampinga za svaki proizvod koji se izvozi u Republiku Kosovo;
 - 1.2. **Komercijalno prisustvo** - sve vrste poslovnih ili profesionalnih preduzeća, uključujući putem osnivanja, sticanjem ili održavanjem pravnog lica, osnivanjem ili održavanjem podružnice ili predstavništva, na teritoriji Republike Kosovo u cilju pružanja usluge;
 - 1.3. **Kompenzaciona carina** - posebna carina koja se uvodi u svrhu kompenzacije subvencije, direktno ili indirektno, na proizvodnju ili izvoz bilo kojeg proizvoda;
 - 1.4. **Carinsko područje** - geografsko područje na kome se u celosti primenjuju carinski zakoni države ili carinske unije;
 - 1.5. **Domaća industrija** - domaći proizvođači, kao celina sa sličnim ili direktno

konkurentnim proizvodom ili domaći proizvođači čija kolektivna proizvodnja predstavlja glavni udeo u ukupnoj domaćoj proizvodnji tog proizvoda;

1.6. **Domaći pružalac usluga** – fizičko lice koje je državljanin ili stanovnik Republike Kosovo ili pravno lice koje je ili konstituisano ili na drugi način organizovano prema zakonodavstvu Republike Kosovo;

1.7. **Prava industrijske svojine** - sva prava intelektualne svojine, osim autorskih prava;

1.8. **Procedure licenciranja** – administrativne procedure koje zahtevaju podnošenje zahteva nadležnom telu za izdavanje licence kao preduslov za uvoz ili izvoz robe;

1.9. **Licenca** – administrativno ovlašćenje za uvoz ili izvoz robe izdato nakon ocene zahteva koji je zainteresovano lice podnelo telu za izdavanje licence;

1.10. **Telo za izdavanje licence** – svako ministarstvo, nezavisno telo ili drugo telo državne uprave, koje je zakonom ovlašćeno izdavati licence ili dozvole za uvoz ili izvoz robe;

1.11. **Mera** – svaka mera koju je usvojilo državno telo, bilo u obliku zakona, podzakonskog akta, administrativnog akta, odluke ili nekog drugog oblika;

1.12. **Ministarstvo** – ministarstvo nadležno za trgovinu;

1.13. **Lice** – fizičko ili pravno lice;

1.14. **Roba** – obuhvata proizvode, teret, prtljag, proizvodnju, komercijalnu robu, životinje, materijale, artikle, zalihe, predmete, prevozna sredstva, imovinu i valutu;

1.15. **Zabranjena roba** – roba čiji uvoz ili izvoz u ili iz Republike Kosova nije dozvoljen zakonom ili podzakonskim aktom;

1.16. **Kvantitativno ograničenje** – određeno ograničenje količine ili vrednosti robe koja se može uvoziti ili izvoziti tokom određenog vremenskog perioda, poput kvote ili zabrane izvoza ili uvoza;

1.17. **Pravila o poreklu** – pravila koja Republika Kosovo primenjuje za određivanje države porekla robe („nepreferencijalna pravila o poreklu“) ili za određivanje da li roba ispunjava uslove za preferencijalni tretman prema ugovornim ili autonomnim trgovinskim režimima koji dovode do odobravanja tarifnih preferencija („preferencijalna pravila porekla“);

1.18. **Usluga** – svaka usluga u bilo kojem sektoru osim usluga koje se pružaju u vršenju državnih ovlašćenja;

1.19. **Korisnik usluga iz druge države** – fizičko lice koje je državljanin druge države ili boravi na teritoriji druge države; ili pravno lice koje je ili konstituisano ili na neki drugi način organizovano prema zakonima druge države;

1.20. **Usluga druge države** – usluga koja se pruža sa teritorija druge države, ili u slučaju pružanja usluge putem komercijalnog prisustva ili prisustvom fizičkog lica, od strane dobavljača usluge druge države;

1.21. **Pružalac usluga** – svako lice koje pruža uslugu;

1.22. **Pružanje usluge** – proizvodnja, distribucija, marketing, prodaja i pružanje usluge;

1.23. **Pružalac usluge iz druge države** – fizičko lice koje je državljanin druge države ili boravi na teritoriji druge države, ili pravno lice koje je ili konstituisano ili na drugi način organizovano prema zakonima druge države;

1.24. **Usluga koja se pruža u vršenju državnih ovlašćenja** – svaka usluga koja se ne pruža ni na komercijalnoj osnovi niti u konkurenciji sa jednim ili više pružalaca usluga;

1.25. **Korisnik usluge** – svako lice koje prima ili koristi uslugu;

1.26. **Državno telo** – svaki organ ili telo državne uprave ili pravosudne institucije koji vrši zakonodavna, izvršna ili sudska ovlašćenja na teritoriji Republike Kosova;

1.27. **Tarifnih stopa** – dvoslojni tarifni režim koji postavlja kvantitativni prag za određeni vremenski period za uvoz određenog proizvoda; uvoz u okviru kvote ulazi po nižoj (u okviru kvote) tarifnoj stopi, dok se za uvoz iznad graničnog nivoa koristi viša (van kvote) tarifna stopa;

1.28. **Tranzit robe** – kretanje robe preko teritorije Republike Kosova, sa ili bez promene načina prevoza, kao deo kompletnog putovanja koje počinje i koje se završava izvan granica Republike Kosova, bez ikakve transformacije robe na teritoriji Republike Kosova;

1.29. **STO** – Svetska trgovinska organizacija;

1.30. **Nepoštена međunarodna trgovinska praksa** - damping ili subvencionisanje uvezene robe koja uzrokuje ili preti da uzrokuje materijalnu štetu domaćoj industriji ili materijalno uspori rast domaće industrije;

1.31. **Najpovlašćenija nacija u trgovini robom** – traži da zemlja koja čini ustupke, daje privilegiju ili imunitet, koji se daju proizvodima i uslugama neke nacije u trgovinskim odnosima, to isto mora pružiti svim nacijama.

POGLAVLJE II OPŠTA NAČELA

Član 4 Spoljna trgovina

1. Spoljna trgovina robom i uslugama uređuje se u skladu sa odredbama ovog Zakona i drugih važećih zakona.
2. Sva fizička i pravna lica registrovana kao privredna društva u skladu sa zakonom mogu se baviti spoljnom trgovinom robom i uslugama.
3. Spoljna trgovina se ne može ograničiti niti zabraniti, osim kako je predviđeno ovim Zakonom i drugim odgovarajućim zakonima i međunarodnim ugovorima.

Član 5 Promocija izvoza

1. Promocija izvoza robe i usluga smatra se prioritetom.
2. Vlada usvaja politike i mere za promociju izvoza u skladu sa odgovarajućim zakonima i u skladu sa STO Sporazumom i drugim međunarodnim sporazumima.

Član 6 Nepoštene prakse u međunarodnoj trgovini

Državne vlasti preduzimaju mere zaštite domaćih proizvođača od posledica nepoštene međunarodne trgovinske prakse u skladu sa odredbama ovog zakona i drugog zakonodavstva na snazi.

POGLAVLJE III TRGOVINA ROBOM

POTPOGLAVLJE I OPŠTE ODREDBE

Član 7

Tretman najpovlašćenije nacije u trgovini robom

1. U pogledu carina i naknada bilo koje vrste nametnutih uvozom ili izvozom, unutrašnjih poreza ili drugih unutrašnjih dažbina, naplaćivanje takvih carina i naknada, kao i pravila i formalnosti u vezi sa uvozom i izvozom, tretman najpovlašćenije nacije određuje se za uvezenu ili izvezenu robu, ukoliko međunarodnim sporazumom ili odredbama ovog Zakona nije drugačije određeno.
2. Svaka prednost, pogodnost, privilegija ili imunitet, koji Republika Kosovo dodeli bilo kojem proizvodu čije je poreklo ili je namenjeno drugoj ugovornoj strani ili trećoj državi, odobrava se odmah i bezuslovno sličnim proizvodima sa poreklom iz ili namenjene teritorijama svih ostalih strana sporazuma o slobodnoj trgovini ili državama identifikovanim u jednostranoj odluci Vlade.
3. U slučaju da neka zemlja ili region sprovodi zabrane, ograničenja ili druge slične mere koje nameću nepravedan ili diskriminacijski teret protiv trgovine Republike Kosova, Vlada može, na zahtev Ministarstva, preduzeti kontra mere protiv dotične zemlje ili regiona.

Član 8

Nacionalni tretman u trgovini robom

1. Osim ako ovim zakonom nije drugačije određeno, proizvodi koji su uvezeni na teritoriju Republike Kosova biće podvrgnuti ne manje povoljnom tretmanu od onog koji se pruža domaćim sličnim proizvodima u skladu sa odgovarajućim zakonima, podzakonskim i drugim aktima opšte primene koji utiču na unutrašnju prodaju, i koji omogućavaju prodaju, kupovinu, transport, distribuciju ili upotrebu proizvoda.
2. Proizvodi uvezeni na teritoriju Republike Kosovo neće biti predmet direktnih ili indirektnih internih poreza ili drugih internih naknada koji prevazilaze one koje se direktno ili indirektno primenjuju na slične domaće proizvode. Interni porezi ili druge interne naknade ne primenjuju se na uvozu robu kako bi se osigurala zaštita domaće proizvodnje.
3. Osim ako međunarodnim sporazumom nije drugačije određeno, odredbe ovog člana se ne odnose na:
 - 3.1. zakonodavstvo kojim se uređuje nabavka od strane državnih vlasti u javne svrhe, a ne u svrhu komercijalne preprodaje ili upotrebe u proizvodnji robe radi komercijalne prodaje;
 - 3.2. subvencije koje se isplaćuju isključivo domaćim proizvođačima, uključujući subvencije domaćim proizvođačima iz prihoda od internih poreza ili naknada koje se primenjuju u skladu sa odredbama stavova ovog člana i subvencije ostvarene državnom kupovinom domaćih proizvoda;
 - 3.3. mere interne kontrole cena, osim ako takve mere imaju efekat sprečavanja uvoza stranih proizvoda, ili ih lišavaju njihove konkurentske prednosti, uključujući najniže cene.

Član 9

Zabrana kvantitativnih ograničenja

1. Ako ovim zakonom nije drugačije određeno, na uvoz stranih proizvoda ili na izvoz bilo kog proizvoda koji je namenjen teritoriji druge države ne sme se pokretati ili održavati uvozna

zabrana ili kvantitativno ograničenje, bilo da su stupile na snagu kvotama ili drugim merama jednakog efekta.

2. Odredbe stava 1. ovog zakona se ne primenjuju na:

2.1. zabrane izvoza ili kvantitativna ograničenja koja se privremeno primenjuju kako bi se sprečila kritična nestašica prehrambenih proizvoda ili drugih osnovnih proizvoda ili umanjile posledice takve nestašice u Republici Kosovo;

2.2. zabrane uvoza i izvoza ili kvantitativna ograničenja potrebna za primenu propisa ili standarda koji se odnose na razvrstavanje, ocenjivanje ili stavljanje na tržište robe u međunarodnoj trgovini;

2.3. zabrane uvoza i izvoza ili kvantitativna ograničenja potrebna za sprovođenje međunarodnih obaveza Republike Kosovo.

3. Kvantitativna ograničenja iz stava 2. ovog zakona utvrđuje Vlada na predlog Ministarstva ili na preporuku nadležnog organa. Vlada unapred obaveštava zainteresovane strane i daje im priliku da daju komentare.

Član 10

Nediskriminatorno upravljanje kvantitativnim ograničenjima

1. Kvantitativna ograničenja nameću se nediskriminatorno.

2. Kvote koje predstavljaju ukupni iznos dozvoljenog uvoza mogu se distribuirati između država dobavljača. U ovom slučaju, dodele kvote moraju odgovarati što je moguće više očekivanim tržišnim udelima koji bi postojali da nema uvozne kvote.

3. Nadležna tela raspoređuju udeo u države dobavljače na osnovu proporcija, koje su takve države dostavile tokom prethodnog reprezentativnog perioda, od ukupne količine ili vrednosti uvoza dotičnog proizvoda, uzimajući u obzir sve posebne faktore koji su mogli uticati ili mogu uticati na trgovinu dotičnim proizvodom.

4. Sledeće metode se mogu koristiti za upravljanje uvoznim kvotama:

4.1. prvi prema redosledu;

4.2. uvozne licence;

4.3. karte za kvote.

5. Uvozne licence će se izdati odmah i ni u kom slučaju duže od deset (10) kalendarskih dana za automatske licence i trideset (30) kalendarskih dana za neautomatske licence izdate po principu „ko prvi dođe, prvi će biti uslužen“.

6. U slučajevima kada se kvota raspoređuje među državama dobavljačima, ne postavljaju se uslovi ili formalnosti koje bi sprečile te države da u potpunosti iskoriste udeo u ukupnoj količini ili vrednosti koja im je dodeljena, pod uslovom da se uvoz obavi u bilo kom propisanom roku na koji se kvota može odnositi.

7. U slučaju ograničenja uvoza koji uključuju utvrđivanje kvota, objavljuje se javno obaveštenje o ukupnoj količini ili vrednosti proizvoda i udelima u njemu koji će biti dozvoljeni za uvoz u određenom budućem periodu, kao i o svim promenama u takvoj količini ili vrednosti.

8. Odredbe ovog člana se primenjuju na tarifne kvote i mere zaštite tarifnih kvota. U meri u kojoj

se primenjuju, odredbe ovog člana takođe se odnose na ograničenja izvoza.

9. Ministarstvo donosi podzakonski akt kojim će utvrditi pravila i postupke za upravljanje uvoznim kvotama.

Član 11

Zabranjena roba

1. Uvoz ili izvoz određene robe može se zabraniti zakonom ili podzakonskim aktom.

2. Vlada može zabraniti uvoz, privremeni uvoz ili tranzit robe ako je zabranjen promet takve robe prema zakonodavstvu države izvoza, porekla ili odredišta takve robe.

Član 12

Sloboda tranzita

1. Osigurava se sloboda tranzita preko teritorije Republike Kosova, najprikladnijim za međunarodni tranzit, za robu koja prolazi na ili sa teritorije susednih zemalja.

2. Saobraćaj u tranzitu neće biti uslovljen naplatom taksa ili naknada nametnutih u vezi sa tranzitom, osim naknada za prevoz ili onih srazmernih administrativnim troškovima prouzrokovanim tranzitom ili stvarnim troškovima pruženih usluga.

3. Što se tiče svih naknada, propisa i formalnosti u vezi sa tranzitom, roba u tranzitu se tretira kao najpovlašćenija nacija.

4. Odredbe ovog člana odnose se i na vazdušni tranzit robe, uključujući prtljag.

5. Postupci u vezi sa tranzitom robe uređuju se važećim carinskim i akciznim zakonodavstvom Republike Kosova i međunarodnim sporazumima.

Član 13

Uvoz i izvoz robe u nekomercijalne svrhe

1. Fizička lica, državljani Republike Kosovo i strana fizička lica mogu uvoziti i izvoziti robu u nekomercijalne svrhe.

2. Slučajevi u kojima i uslovi pod kojima je dozvoljeno oslobađanje od uvoznih i izvoznih carina za ličnu imovinu, predmete za domaćinstvo i drugu robu koja se uvozi ili izvozi u nekomercijalne svrhe utvrđeni su važećim carinskim i akciznim zakonodavstvom Republike Kosova.

Član 14

Javna preduzeća

1. Javna preduzeća ili preduzeća kojima su date, formalno ili neformalno, ekskluzivne ili posebne privilegije prilikom kupovine ili prodaje koja uključuje uvoz ili izvoz, trebaju postupati u skladu sa trgovinskim faktorima, uključujući cenu, kvalitet, dostupnost, promet, transport i ostale uslove kupovine i prodaje i da omoguće stranim preduzećima prikladne mogućnosti, u skladu sa uobičajenom praksom poslovanja, da konkurišu u takvim kupoprodajama.

2. Odredbe ovog člana se ne odnose na uvoz proizvoda za neposrednu ili krajnju potrošnju u javne svrhe i ne za preprodaju ili upotrebu u proizvodnji robe za prodaju.

POTPOGLAVLJE II PITANJA KOJA SE ODOSE NA CARINU

Član 15 Carinske dažbine

1. Carinske dažbine mogu biti specifične, u proporciji sa vrednošću (ad-valorem) ili kombinacija ad-valorem i specifične. Ad-valorem carinske dažbine obračunavaju se na carinsku vrednost uvezene robe.
2. Roba uvezena na teritoriji Republike Kosova podleže carini prema važećem zakonodavstvu.
3. Carinske dažbine može odrediti Vlada, na osnovu međunarodnih sporazuma i predloga Ministarstva, nakon konsultacija sa nadležnim Ministarstvom finansija i Carinom.
4. Kada se radi o nacionalnom interesu, Vlada može nametnuti sezonske carine za poljoprivredne proizvode, u skladu sa ratifikovanim sporazumima o slobodnoj trgovini ili drugim međunarodnim obavezama Republike Kosovo. Trajanje sezonske carine ne sme biti veće od šest (6) meseci godišnje.

Član 16 Roba sa preferencijalnim statusom

1. Uvoz robe poreklom iz zemalja ili grupa zemalja koje su ratifikovale sporazum o slobodnoj trgovini koji je obavezujući za Republiku Kosovo podleže preferencijalnim carinama utvrđenim u odgovarajućem sporazumu.
2. Carinsko zakonodavstvo može da predvidi povoljan tarifni tretman za određenu robu zbog njihove prirode ili krajnje upotrebe, olakšanja, potpunog ili delimičnog oslobađanja od uvoznih ili izvoznih carina.

Član 17 Naknade sa jednakim efektom kao carine

1. Za potrebe ovog člana, tarife koje imaju ekvivalentan efekat kao i carinske obaveze uključuju tarife svake vrste, uključujući svaki oblik oporezivanja ili prireza koji se nameću prilikom uvoza ili izvoza robe.
2. Tarife koje imaju isto dejstvo kao carine na uvoz u Republiku Kosovo biće ukinute ali neće uključivati:
 - 2.1. obaveze ekvivalentne internom porezu nametnute u skladu sa stavom 2. člana 11. ovog zakona;
 - 2.2. antidampinške, protivtežne i zaštitne mere na uvoz;
 - 2.3. tarife ili obaveze u skladu sa troškovima pruženih usluga.

Član 18 Ostale takse i naknade

1. Sve takse i naknade bilo koje prirode nametnute u vezi sa uvozom i izvozom robe ograničavaju se na iznos približnog troška pruženih usluga i ne predstavljaju indirektnu zaštitu domaćih proizvoda.

Član 19

Klasifikacija robe

Za potrebe određivanja stope carine i primene svake druge necarinske mere, klasifikacija robe je utvrđena u Nomenklaturi robe koja je uključena u Prilog (Drugi deo) Integrisane tarife Kosova (TARIK).

Član 20

Utvrđivanje carinske vrednosti

1. U svrhu primene carina, vrednost uvezenih proizvoda biće cena koja je stvarno plaćena ili plativa za robu prilikom prodaje za izvoz u Republiku Kosovo, a prilagođena Kosovskoj Carini, u skladu sa važećim carinskim i akciznim zakonodavstvom u Republici Kosovo i Sporazumom Svetske trgovinske organizacije o primeni člana VII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini.

2. U slučaju da je neophodno koristiti metodu vrednovanja koji nije metod naveden u članu 20, stav 1. ovog Zakona, carinska vrednost uvezene robe utvrđuje se prema metodama predviđenim važećim zakonodavstvom o carinama i akcizama u Republici Kosovo, u skladu sa odredbama Sporazuma Svetske trgovinske o primeni člana VII Opšteg sporazuma o carinama i trgovini.

Član 21

Pravila o poreklu

1. U svrhu primene carina i drugih mera trgovinske politike, poreklo robe utvrđuje se prema pravilima predviđenim važećim zakonodavstvom i međunarodnim ugovorima.

2. Poreklo robe kojom se trguje na osnovu ratifikovanih sporazuma o slobodnoj trgovini ili drugih međunarodnih obaveza, uređuje se pravilima o poreklu navedenim u odgovarajućem sporazumu ili obavezi.

3. Pravila o poreklu se ne koriste kao instrumenti za direktno ili indirektno postizanje trgovinskih ciljeva i sama po sebi nemaju restriktivne, iskrivljujuće ili ometajuće efekte na međunarodnu trgovinu. Pravila o poreklu ne postavljaju preterano stroge zahteve niti traže ispunjavanje određenog uslova koji se ne odnosi na proizvodnju ili preradu, kao preduslov za utvrđivanje države porekla. Pravilima o poreklu se upravlja stalno, jednolično, nepristrasno i razumno.

4. Sve informacije koje su po prirodi poverljive ili koje se pružaju na poverljivoj osnovi u svrhu primene pravila o poreklu, Carina tretira kao strogo poverljive i ne otkriva ih bez posebnog odobrenja osobe koja pruža te informacije, osim u neophodnoj meri u kontekstu sudskog postupka.

5. Svaka administrativna radnja pokrenuta u vezi sa utvrđivanjem porekla robe podleže sudskoj raspravi u sudu nadležnom za upravne sporove.

6. Odgovarajući zakoni, podzakonska akta i sudske odluke, koji se odnose na pravila o poreklu objavljuju se u Službenom listu, na službenim veb stranicama i drugim dopunskim medijima, kako bi se trgovcima pružila mogućnost da se sa njima upoznaju.

POTPOGLAVLJE III

LICENCE

Član 22

Opšte odredbe

1. Postupci apliciranja, razmatranja, izdavanja, odbijanja i oduzimanja licenci treba da budu u skladu sa Zakonom o sistemu dozvola i licenci i Zakonom o opštem upravnom postupku.

2. Ako se koriste postupci za izdavanje licenci za administriranje kvota, ukupan iznos kvota koje

se primenjuju prema količini ili vrednosti, datumi otvaranja ili zatvaranja kvota, i svaka njihova promena, biće objavljeni. U slučaju podeljenih kvota između zemalja dobavljača, informacija o akcijama dodeljenih kvota za razne zemlje dobavljača biće odmah objavljena kao zakonski akt dvadeset i jedan (21) dan unapred. Objavljivanje se vrši u Službenom listu, na službenim veb stranicama i drugim dopunskim medijima.

3. Procedure izdavanja dozvola mogu biti automatske i neautomatske. Kriterijumi i procedure za dobijanje dozvole se uređuju odgovarajućim zakonima i podzakonskim aktima.

Član 23

Automatski postupci

1. Za prikupljanje podataka i statistike o uvozu ili izvozu primenjuju se automatske postupci.

2. Automatski postupci su postupci u kojima se aplikacija prihvata u svim slučajevima i koji su u skladu sa zahtevima iz stava 3. ovog člana.

3. Automatski postupci se sprovode na način da nemaju restriktivne efekte na uvoz ili izvoz koji podleže odobrenju, osim u slučajevima određenim zakonom. Prilikom podnošenja zahteva za dozvolu automatke procedure se primenjuju:

3.1. svako lice ili preduzeće koje ispunjava zakonske uslove za obavljanje uvoznih ili izvoznih aktivnosti koje uključuju proizvode koji podležu dozvoli takođe ima pravo da podnese zahtev i dobije dozvolu za uvoz ili izvoz;

3.2. zahtevi za izdavanje dozvole mogu se podneti svakog radnog dana pre carinjenja robe;

3.3. zahtevi za izdavanje dozvola, kada su podneti u pravilnom i potpunom obliku, prihvataju se odmah po prijemu, koliko je to moguće u administrativnom smislu, ali najkasnije u roku od deset (10) radnih dana;

4. Automatske postupci se mogu primenjivati sve dok preovladavaju okolnosti koje su dovele do njihovog sprovođenja i dok se njihove administrativne svrhe ne mogu na odgovarajući način postići.

Član 24

Ne automatski postupci

1. Postupci neautomatskog izdavanja licenci su postupci izdavanja licenci koji ne spadaju u definiciju iz stava 1. člana 23. ovog zakona.

2. Postupci neautomatskog izdavanja licenci moraju u skladu i obimu trajanja odgovarati trgovinskoj meri koju koriste za sprovođenje, uključujući kvantitativna ograničenja, i ne moraju biti više administrativno opterećeni od apsolutno potrebnog za primenu mere.

3. Period za razmatranje zahteva, osim kad to nije moguće iz razloga koji nisu pod kontrolom tela za izdavanje licence, ne može biti duži od trideset (30) dana, nakon prijema zahteva, odnosno po principu prvog po redosledu, koji je prvi put poslat, i ne duže od šezdeset (60) dana ako se svi zahtevi razmatraju istovremeno. U krajnjem slučaju smatra se da rok za razmatranje zahteva počinje dan nakon završetka datuma najavljenog perioda podnošenja zahteva.

4. Licenca za uvoz ili izvoz može se odbiti samo ako podnosilac zahteva ne ispunjava zakonske i administrativne zahteve.

5. Kod dodele licenci, telo za izdavanje licenci razmatraće učinak uvoza podnosioca zahteva. S

tim u vezi treba razmotriti da li su licence izdate podnosiocima zahteva u prošlosti u potpunosti iskorišćene. U slučajevima kada licence nisu u potpunosti iskorišćene, telo za izdavanje licenci će ispitati razloge za to i uzeti u obzir te razloge prilikom dodele novih licenci. Takođe se uzima u obzir osiguravanje razumne raspodele licenci novim uvozniciima.

6. U slučaju kvota upravljanih putem licenci za uvoz koje nisu dodeljene državama dobavljačima, vlasnici licenci mogu slobodno birati izvore uvoza. U slučaju kvota dodeljenih državama dobavljačima, licenca jasno određuje državu ili države.

7. Rok važenja licence utvrđuje se odgovarajućim zakonima. Period važenja licence mora biti razumnog trajanja i ne sme biti tako kratak da isključi uvoz. Period važenja licence ne treba da isključi uvoz iz udaljenih izvora, osim u posebnim slučajevima kada se traži da uvoz ispunjava nepredviđene kratkoročne zahteve.

POTPOGLAVLJE IV POSEBNI ZAHTEVI

Član 25 Sanitarni i fitosanitarni zahtevi

1. Roba koja se uvozi na teritoriju Republike Kosovo mora da ispunjava sanitarne i fitosanitarne uslove predviđene odgovarajućim zakonima, u suprotnom ukoliko ne ispunjava ove zahteve ne pušta se u slobodan promet.

2. Sanitarni i fitosanitarni zahtevi zasnivaju se na međunarodnim standardima, smernicama ili preporukama tamo gde postoje, osim ako u stavu 3. ovog člana nije drugačije određeno.

3. Nadležna tela mogu usvojiti sanitarne ili fitosanitarne zahteve koji rezultiraju višim nivoom zaštite od onog koji bi se postigao zahtevima koji se zasnivaju na relevantnim međunarodnim standardima, smernicama ili preporukama, ako postoji naučno opravdanje ili ako nadležna tela utvrde takav nivo zaštite koji treba biti primeren, zasnovan na proceni rizika za život ili zdravlje ljudi, životinja ili biljaka. Sanitarne i fitosanitarne mere ne mogu se primeniti na način koji bi predstavljao proizvoljnu diskriminaciju ili neopravdano ograničenje međunarodne trgovine.

Član 26 Tehnički propisi i standardi

1. Uvezena roba mora biti u skladu sa tehničkim propisima i standardima predviđenim odgovarajućim zakonima kako bi se pustila u slobodan promet na teritoriju Republike Kosova. Tehnički propisi i standardi nametnuti zakonom ne stvaraju nepotrebne barijere trgovini i promovišu upotrebu tehničkih propisa Evropske unije, standarda i postupaka ocenjivanja usaglašenosti.

2. U pogledu tehničkih pravila, roba koja se uvozi u Republici Kosovo tretira se isto kao i domaći proizvodi.

3. Tehnički propisi se usvajaju ili primenjuju u cilju otklanjanja nepotrebnih prepreka za međunarodnu trgovinu. Tehnički propisi ne smeju biti više trgovački ograničeni nego što je potrebno za ispunjavanje legitimnog cilja, poput nacionalne sigurnosti, zaštite potrošača od prevara ili zaštite života ili zdravlja ljudi, životinja, biljaka, zaštita životne sredine, uzimajući u obzir rizike koje bi neispunjavanje donelo.

4. Kada su potrebni tehnički propisi, postojeći relevantni međunarodni standardi koriste se kao osnova za tehničke propise, osim u slučaju kada bi takvi standardi bili neefikasni ili neprikladni načini za ispunjavanje legitimnih ciljeva, uključujući osnovne klimatske ili geografske faktore ili osnovne tehnološke probleme.

5. Kad god je to potrebno, tehnički propisi se određuju na osnovu zahteva proizvoda u smislu performansi, a ne dizajna ili opisnih karakteristika.

6. Tela za standardizaciju u Republici Kosovo će se pridržavati Kodeksa dobre prakse za pripremu, usvajanje i primenu standarda utvrđenih u Aneksu 3 Sporazuma STO-a o Tehničkim preprekama u trgovini.

Član 27

Usklađenost sa tehničkim propisima i standardima

1. U slučajevima kada je potrebno pozitivno osiguranje usklađenosti sa tehničkim propisima ili standardima, primenjuju se sledeća pravila:

1.1. postupci ocenjivanja usklađenosti nisu usvojeni ili primenjeni sa namerom ili efektom stvaranja nepotrebnih prepreka međunarodnoj trgovini; u tu svrhu, postupci ocenjivanja usaglašenosti nisu stroži ili se strože sprovode nego što je potrebno da bi se utvrdilo da li postoji odgovarajuće uverenje da proizvodi ispunjavaju pravila ili važeće tehničke standarde, uzimajući u obzir rizike koje predstavlja neusklađenost;

1.2. postupci ocenjivanja usklađenosti pokreću se i završavaju što je pre moguće; po prijemu zahteva, nadležni organ će odmah razmotriti da li je dokumentacija kompletna i obavestiti stranku u najkraćem mogućem roku, na tačan i potpun način, o rezultatima ocene, kako bi se mogle preduzeti korektivne mere po potrebi;

1.3. poverljivost podataka o proizvodima poreklom sa teritorija drugih zemalja koji potiču ili se isporučuju u vezi sa postupcima ocenjivanja usaglašenosti poštuje se na isti način kao i za domaće proizvode i na način da se zaštite zakonski komercijalni interesi;

1.4. po podnošenju zahteva, nadležni organ će odmah i detaljno pregledati dokument i tačno i potpuno obavestiti stranu o rezultatu ocene, uz napomenu svih nedostataka, kako bi se omogućila korekcija;

1.5. čak i kada je zahtev manjkav, nadležni organ će nastaviti sa procenom usklađenosti što je više moguće ako stranka to zahteva; a na zahtev, stranka se obaveštava o fazi postupka, objašnjavajući kašnjenja;

1.6. zahtevi za informacijama ograničeni su na ono što je potrebno za procenu usklađenosti i utvrđivanje tarifa;

1.7. tarife za ocenjivanje usklađenosti proizvoda poreklom sa teritorija drugih država utvrđuju se posebnim zakonodavstvom, uzimajući u obzir tarife za ocenjivanje usklađenosti sličnih domaćih proizvoda, komunikaciju, transport i druge troškove koji proizlaze iz razlika između lokacije objekta strane i tela za ocenjivanje usklađenosti;

1.8. postavljanje prostora koji se koriste u postupcima ocenjivanja usklađenosti i odabir uzoraka ne bi trebalo da stvara nepotrebne neprijatnosti stranci ili njenim agentima;

1.9. postupak podnošenja žalbe na ocenu usklađenosti utvrđen je posebnim zakonodavstvom;

2. U slučajevima kada je potrebno pozitivno uverenje da su proizvodi u skladu sa tehničkim propisima ili standardima, postojeći relevantni vodiči ili preporuke koje su izdala međunarodna tela za standardizaciju koriste se kao osnova za postupke ocenjivanja usaglašenosti, osim u slučaju kada bi upotreba takvih vodiča ili preporuka bila neprikladna iz takvih razloga kao što su;

2.1. zahtevi nacionalne bezbednosti;

2.2. sprečavanje obmanjujućih praksi;

2.3. zaštita zdravlja ili bezbednosti ljudi;

2.4. život ili zdravlje životinja, biljaka ili životna sredina; osnovni klimatski ili drugi geografski faktori;

2.5. osnovni tehnološki ili infrastrukturni problemi.

3. Svi postupci procene usklađenosti objavljuju se odmah kako bi trgovci mogu upoznati sa njima. Osim u hitnim okolnostima, predviđen je razuman interval između objave zahteva koji se odnose na postupke procene usklađenosti i njihovog stupanja na snagu kako bi se proizvođačima u državama izvoznicama omogućilo vreme da svoje proizvode ili metode proizvodnje prilagode zahtevima navedenim u propisima koji se sprovode u Republici Kosovo.

4. Tamo gde je moguće, rezultati postupaka ocenjivanja usaglašenosti u drugim zemljama se prihvataju čak i kada se ti postupci razlikuju od domaćih, pod uslovom da se nadležni organ obezbedi da su te procedure u saglasnosti sa usaglašenošću i važećim tehničkim propisima ili sa standardima koji su ekvivalentni internim procedurama.

5. Na zahtev zemlje izvoznice, nadležno telo započinje pregovore o zaključivanju sporazuma o međusobnom priznavanju rezultata njihovih odgovarajućih postupaka ocenjivanja usaglašenosti. Takvi sporazumi treba da ispune očekivanja njihovim potencijalima za olakšavanje trgovine predmetnim odgovarajućim proizvodima.

POTPOGLAVLJE V NEPOŠTENE MEĐUNARODNE TRGOVINSKE PRAKSE

Član 28 Antidampinške i kompenzacione obaveze

Roba koja se uvozi na teritoriju Republike Kosovo u okolnostima koje uključuju nepoštene međunarodne trgovinske prakse, može biti podložna antidampinškim ili kompenzacionim obavezama u skladu sa važećim zakonodavstvom.

POGLAVLJE IV OGRANIČENJA U TRGOVINI

POTPOGLAVLJE I RESTRIKTIVNE MERE IZ NEEKONOMSKIH RAZLOGA

Član 29 Opšti izuzeci

1. Vlada može da uvede restriktivne mere na uvoz, izvoz ili robu u tranzitu, iz sledećih razloga:

1.1. zaštita javnog morala;

1.2. očuvanje života ili zdravlja ljudi, životinjskog ili biljnog sveta;

1.3. ograničenje uvoza ili izvoza zlata i srebra;

1.4. obezbeđenje poštovanja odgovarajućih zakona i propisa koji nisu u suprotnosti sa odredbama ovog Zakona, uključujući one koji se odnose na carinsko sprovođenje,

zaštitu patenata, trgovačkih marki i autorskih prava i zaštitu potrošača od obmanjujućih praksi;

- 1.5. sprečavanje uvoza proizvoda prisilnog ili prinudnog rada u zatvoru;
- 1.6. zaštita nacionalnog blaga od umetničke, istorijske ili arheološke vrednosti;
- 1.7. obezbeđenje očuvanja iscrpnih prirodnih resursa, pod uslovom da su te mere sprovode zajedno sa ograničenjima na domaću proizvodnju ili potrošnju;
- 1.8. kupovine ili distribucije deficitarne robe, pod uslovom da se takve mere ukinu čim prestanu postojati uslovi zbog kojih su uvedene;
- 1.9. ispunjavanja međunarodnih obaveza koje je preuzela Republika Kosovo.

Član 30

Izuzeci u pogledu bezbednosti

1. Vlada može da uvede ograničenja međunarodnoj trgovini koja smatra potrebnim za zaštitu osnovnih interesa bezbednosti.:

- 1.1. koji se odnose na cepljive materijale ili materijale iz kojih su izvedeni;
- 1.2. koji se odnose na trgovinu oružjem, municijom i ratnim sredstvima kao i na trgovinu druge robe i materijala proizvedenih za potrebe snabdevanja vojnih institucija;
- 1.3. u vreme rata ili druge vanredne situacije u međunarodnim odnosima, ili
- 1.4. preduzimanje akcija ta ispunjavanje međunarodnih obaveza za očuvanje međunarodnog mira i bezbednosti.

POTPOGLAVLJE II

RESTRIKTIVNE MERE IZ EKONOMSKIH RAZLOGA

Član 31

Poteškoće sa platnim bilansom

1. U slučaju ozbiljnih poteškoća sa platnim bilansom i spoljnim finansijskim poteškoćama, Vlada može sprovesti trgovinska ograničenja, u skladu sa odredbama ovog člana.
2. Ograničenja platnog bilansa uvode se na nediskriminirajućoj osnovi i ne mogu da prelaze ono što je neophodno za popravljavanje situacije platnog bilansa.
3. Ograničenja koja se primenjuju u skladu sa ovim članom postepeno se ublažavaju nakon što se situacija platnog bilansa poboljša i ukloni kada okolnosti više ne opravdavaju njihovo postojanje.
4. Ograničenja platnog bilansa se mogu sastojati:
 - 4.1. u kvantitativnim ograničenjima, ili
 - 4.2. merama zasnovanim na ceni, poput uvoznih dažbina, programa za polaganjem uvoznog depozita ili drugim jednakim trgovinskim merama koje utiču na cenu uvezene robe.
5. Kvantitativna ograničenja sprovode se samo kada mere zasnovane na ceni nisu adekvatan

instrument za rešavanje poteškoća sa platnom bilansom. Prednost se daje merama zasnovanim na ceni, koje imaju najmanji ometajući efekat na trgovinu.

6. Na isti proizvod se ne može sprovesti više od jedne vrste restriktivne uvozne mere preduzete za potrebe platnog bilansa.

7. Prilikom sprovođenja ograničenja platnog bilansa, Vlada može da odredi učestalost ograničenja na uvoz različitih proizvoda ili klasa proizvoda na način da izbegne uticaj na uvoz proizvoda koji zadovoljavaju osnovne potrebe potrošnje, ili koji doprinose u nastojanju da se poboljša stanje platnog bilansa.

8. Sprovođenjem ograničenja prema ovom članu, Vlada Kosova:

8.1. izbegava nepotrebnu štetu komercijalnim ili ekonomskim interesima bilo koje druge države;

8.2. ne sprovodi ograničenja kako bi se nesmetano sprečio uvoz bilo koje robe, čije bi isključenje narušilo redovne kanale trgovine.

Član 32 Zaštitne mere

1. Nadležna tela mogu da predlože zaštitne mere za bilo koji proizvod koji se uvozi na teritoriju Republike Kosovo u tako povećanim količinama i pod takvim uslovima da uzrokuje ili pretila da će prouzrokovati ozbiljnu povredu domaćoj industriji koja proizvodi slične ili direktno konkurentne proizvode.

2. Postupci za procenu zaštitnih mera određuju se odgovarajućim zakonom o zaštitnim merama pri uvozu.

POGLAVLJE V TRGOVINA USLUGAMA

Član 33 Načini pružanja usluga

1. U smislu ovog zakona, trgovina uslugama se smatra kao pružanje usluga:

1.1. sa teritorije druge države na teritoriju Republike Kosovo i obrnuto (Način 1 - Prekogranično snabdevanje);

1.2. na teritoriju Republike Kosovo potrošaču usluga druge države, a na teritoriji druge države domaćem potrošaču usluga (Način 2 - Potrošnja u inostranstvu);

1.3. od strane pružaoca usluga druge države, komercijalnim prisustvom na teritoriji Republike Kosovo i od strane domaćeg pružaoca usluga, komercijalnim prisustvom na teritoriji druge države (Način 3 - Komercijalno prisustvo);

1.4. od strane pružaoca usluga druge države, prisustvom fizičkih lica na teritoriji Republike Kosovo i od strane domaćeg pružaoca usluga, prisustvom fizičkih lica na teritoriji druge države (Način 4 – Prisustvo nacionalnih lica).

Član 34 Tretman najpovlašćenije nacije u trgovini uslugama

1. Za bilo koju meru obuhvaćenu ovim zakonom, tretman najpovlašćenije zemlje biće dodeljen sličnim uslugama i pružiocima usluga druge zemlje, ako se to traži ratifikovanim sporazumom o slobodnoj trgovini ili druge međunarodne obaveze Republike Kosovo.

2. Tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji je odobren uslugama i pružaocima usluga druge ugovorne strane ili treće države mora odmah i bezuslovno biti odobren sličnim uslugama i sličnim pružaocima usluga svih ostalih strana koje su uključene u sporazum o slobodnoj trgovini.

3. Smatra se da je tretman nepovoljniji ako ne izmeni uslove konkurencije u korist domaćih usluga ili pružaoca usluga, u poređenju sa sličnim uslugama ili sličnim pružaocima usluga neke druge države.

Član 35

Nacionalni tretman i pristup tržištu usluga

1. Nacionalni tretman i ograničenja pristupa tržištu u pogledu pružanja usluga na teritoriji Republike Kosova utvrđeni su odgovarajućim zakonima koji regulišu odgovarajući sektor.

2. U odnosu na sve mere koje utiču na pružanje usluga, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji je odobren domaćim uslugama i pružaocima usluga biće dodeljen sličnim uslugama i sličnim pružaocima usluga neke druge države, ako je to potrebno i u meri koja je predviđena ratifikovanim sporazumom o slobodnoj trgovini ili drugim međunarodnim obavezama Republike Kosovo.

3. Zahtev iz stava 2. ovog člana može se ispuniti time što uslugama ili pružaocima usluga neke druge države odobrava tretman formalno jednak tretmanu koji daje domaćim sličnim uslugama i domaćim sličnim pružaocima usluga ili tretman formalno različit od takvog tretmana.

4. Smatra se da je formalno jednak ili formalno različit tretman nepovoljniji ako uslove konkurencije menja u odnosu na slične usluge ili slične pružioce usluga neke druge države u korist domaćih usluga ili pružaoca usluga.

POGLAVLJE VI

TRGOVINSKI ASPEKTI PRAVA INTELEKTUALNE SVOJINE

Član 36

Nacionalni tretman i tretman najpovlašćenije nacije vezano za intelektualnu svojinu

1. Izuzev nekog izuzetaka koji može biti primenljiv u međunarodnim sporazumima, tretman koji nije manje povoljan od tretmana koji se pruža građanima Republike Kosova u vezi sa zaštitom intelektualne svojine pružaće se stranim državljanima.

2. Što se tiče zaštite intelektualne svojine, uz izuzetke koji mogu biti primenljivi u međunarodnim sporazumima, svaka prednost, pogodnost, privilegija ili imunitet koji Republika Kosovo dodeljuje državljanima bilo koje druge države dodeljuje se odmah i bezuslovno svim ostalim zemljama.

3. Republika Kosovo preduzima sve neophodne mere da garantuje nivo zaštite prava intelektualne svojine sličan onom koji postoji u Evropskoj uniji, uključujući efikasna sredstva za sprovođenje takvih prava.

POGLAVLJE VII

TRGOVINSKE OLAKŠICE

Član 37

Postupci uvoza i izvoza

1. Republika Kosovo će usvojiti postupke za olakšavanje trgovine predviđene STO Sporazumom o Olakšavanju Trgovine i drugim međunarodnim sporazumima u kojima je Republika Kosovo strana.

2. Republika Kosovo će sarađivati sa Evropskom unijom na svim pitanjima upravljanja granicom.

POGLAVLJE VIII NADZOR I KAZNE

Član 38 Nadzor

1. Nadzor nad primenom ovog Zakona i drugih podzakonskih akata donesenih na osnovu ovog Zakona vrši Ministarstvo ili drugi nadležni državni organ.

2. Novčana kazna se izriče u zavisnosti od činjenica i okolnosti slučaja i srazmerno stepenu i težini prekršaja, na osnovu odgovarajućeg zakonodavstva.

Član 39 Tumačenje

Odredbe ovog Zakona tumače se u skladu sa međunarodnim sporazumima koji su ratifikovani i drugim međunarodnim obavezama Republike Kosovo, načelima i pravilima STO-a i zakonodavstvom Evropske unije u sektoru trgovinske politike.

Član 40 Pravo na žalbu

1. Protiv rešenja donetog na osnovu ovog zakona dozvoljena je žalba u skladu sa odgovarajućim zakonom o opštem upravnom postupku.

2. Žalbu razmatra komisija koju imenuje ministar nadležnog ministarstva, u skladu sa odgovarajućim zakonom o opštem upravnom postupku.

POGLAVLJE IX PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 41. Donošenje podzakonskih akata

Nakon stupanja na snagu ovog zakona, u roku od jedne (1) godine, Vlada i ministarstvo donose podzakonske akte.

Član 42. Odredbe o stavljanju van snage

Stupanjem na snagu ovog zakona stavlja se van snage Zakon br. 04/L-048 o spoljnoj trgovini.

Član 43. Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosova.

**Zakon br. 08/L-021
8. februar 2022.**

Proglašeno ukazom Br. DL-69/2022, dana 24.02.2022, od strane Predsednice Republike Kosova Vjosa Osmani-Sadriu

ZAKON BR. 04/L-035

**O IZMENI I DOPUNI ZAKONA BR. 04/L-017 O BESPLATNOJ
PRAVNOJ POMOĆI**

Skupština Republike Kosovo;

Na osnovu člana 65 (1) Ustava Republike Kosovo,

usvaja:

**ZAKON O IZMENI I DOPUNI ZAKONA BR. 04/L-017 O BESPLATNOJ
PRAVNOJ POMOĆI**

**Član 1
Svrha**

Cilj ovog zakona je izmena i dopuna Zakona br. 04/L-017 o besplatnoj pravnoj pomoći.

Član 2

Posle člana 10. osnovnog zakona, dodaje se novi član 10./A koji glasi:

**Član 10/A
Posebne kategorije korisnika besplatne pravne pomoći**

1. Bez obzira na kriterijume iz čl. 8. i 9. osnovnog zakona, besplatna pravna pomoć pruža se:

- 1.1. licima koja su silovana tokom rata na Kosovu 1998 -1999.
- 1.2. žrtvama porodičnog nasilja;
- 1.3. žrtvama svedocima nasilja, koje zavise od žrtava porodičnog nasilja;
- 1.4. žrtvama nasilja na bazi roda;
- 1.5. žrtvama bilo koje vrste seksualnog nasilja, uključujući seksualno uznemiravanje;
- 1.6. žrtvama trgovine ljudima;
- 1.7. maloletnim žrtvama;
- 1.8. deci koja žive u ustanovama socijalne zaštite;
- 1.9. deci pod starateljstvom koja traže da pokrenu postupak bez pristanka zakonskog staratelja ili protiv zakonskog staratelja;
- 1.10. licima čija su prava povređena postupkom ili propustom što predstavlja diskriminaciju, na osnovu odluke nadležnog organa prema važećem zakonu za zaštitu od diskriminacije;
- 1.11. novinarima, nezavisnim novinarima, foto reporterima, kamermanima i urednicima koji rade u ili za medije, koje je licencirala Nezavisna komisija za medije (NKM) i/ili u medijima

koji su članovi Saveta štampe Kosova (SŠK)⁴.

2. U besplatnu pravnu pomoć za kategorije iz stava 1. ovog člana spadaju sledeće usluge:

- 2.1. informacije i pravni saveti o pravnim postupcima;
- 2.2. izrada dokumenata i svake tehničke pomoći u vezi sa kompletiranjem predmeta;
- 2.3. zastupanje u krivičnom i građanskom postupku;
- 2.4. odbrana i zastupanje u svim fazama krivičnog postupka.

Član 3. Stupanje na snagu

Ovaj zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo.

**Zakon br. 08/L-035
9 februar 2022.god**

**Proglaseno ukazom Br. DL-70/2022, dana 24.02.2022, od strane Predsednice Republike
Kosova Vjosa Osmani-Sadriu**